

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจังหวัดตรัง

ผลจากการศึกษาถึงพื้นที่ในด้านต่าง ๆ ทั้งสภาพทั่วไป แนวโน้มการพัฒนา ศักยภาพ ในภาพรวมพัฒนาของพื้นที่ ตลอดจนปัญหาหลักในแต่ละด้าน เพื่อประกอบการวางแผนโครงสร้างในการพัฒนาจังหวัดตรัง ที่จะกล่าวต่อไปในบทที่ 6 นี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. แนวทางการพัฒนา
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไป

จังหวัดตรังตั้งอยู่ทางคานชายฝั่งทะเลตะวันตก สภาพทั่วไปเป็นที่ราบและที่ลูกคลื่นลอนลาด พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ เป็นแหล่งประมงทะเล มีทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญคือป่าชายเลน และทรัพยากรแร่เล็กน้อย

สภาพเป็นเมืองปิด มีข้อจำกัดด้านที่ตั้ง ไม่อยู่ในเส้นทางคมนาคมของภาคใต้ตอนล่าง แต่สามารถติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ได้สะดวก ทั้งทางถนนและรถไฟ อีกทั้งยังมีสนามบินพาณิชย์ และท่าเรือน้ำลึก เป็นท่าเรือส่งออกที่สำคัญที่สุดของชายฝั่งทะเลตะวันตกในปัจจุบัน

ด้านโครงสร้างการผลิตขึ้นอยู่กับการผลิตภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การกสิกรรม การประมงทะเล และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเกษตร ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านั้น ก่อให้เกิดกิจการด้านการค้าและบริการด้วย โดยเกิดชุมชนสำคัญ 3 ชุมชน ได้แก่ เทศบาลเมืองตรัง เป็นชุมชนใหญ่ รองลงไปคือ ชุมชนเทศบาลตำบลกันตัง ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือกันตัง และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการประมง และชุมชนสุขนิบาตห้วยยอด ที่ตั้งอยู่ในแหล่งแร่และยอหินของจังหวัด

2. บทบาทและปัญหา

เมื่อพิจารณาบทบาทของจังหวัดศรีสะเกษในระดับภาค ปรากฏว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นเมืองที่มีบทบาทความสำคัญเฉพาะด้านการผลิตสินค้าเกษตร ได้แก่ ยางพารา ประมง และป่านไม้ เพื่อเป็นสินค้าออกเท่านั้น

ในด้านประเด็นปัญหาสำคัญของจังหวัดศรีสะเกษ พบว่ามีฐานเศรษฐกิจ แคมป์ขึ้นอยู่กับผลผลิตไม้กึ่งชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านพืชเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ เป็นพืชที่ให้รายได้น้อย ส่วนปัญหาในพื้นที่ มีปัญหาความคืบหน้าทางด้านเศรษฐกิจ และการบริการทางสังคมในบางแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิ่งอำเภอวังวิเศษ และอำเภอสิเกา ซึ่งมีภูมิประเทศเป็นที่ลุ่มคลื่นลอนลาด ทัศนียภาพแคบแหล่งน้ำ และมีการตั้งถิ่นฐานของประชากรเบาบาง

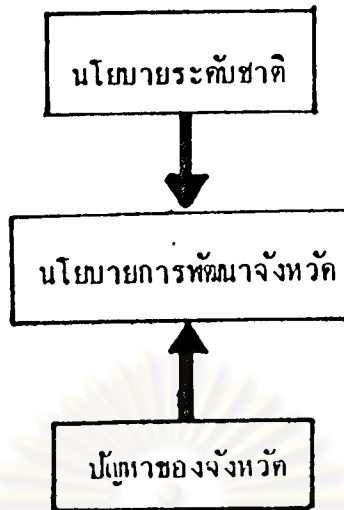
นโยบายและแนวทางการพัฒนา

1. นโยบายการพัฒนา

นโยบายการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษในอนาคต กำหนดให้อยู่ในหลักการ 4 ประการ คือ

- ก. ต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาระดับชาติหรือระดับภาค
- ข. ต้องมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในพื้นที่
- ค. ต้องมุ่งเน้นที่จะลดความเหลื่อมล้ำภายในพื้นที่
- ง. ต้องเป็นแนวทางในการกำหนดแผนในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6.1 การกำหนดนโยบายการพัฒนาจังหวัด

ก. นโยบายการพัฒนาระดับชาติและระดับภาค

ในระยะแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลเริ่มดำเนินการพัฒนาภาคใต้อย่างจริงจังมากขึ้น การพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยการดำเนินงานที่มุ่งแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

สำหรับโครงการที่จะมุ่งแก้ปัญหาในระยะยาวของรัฐบาลที่มีความสำคัญมาก ได้แก่ โครงการพัฒนาเมืองหลัก พื้นที่เป้าหมายจะต้องพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ให้สำเร็จก่อน ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมาและสงขลา-หาดใหญ่ ส่วนอีก 6 เมือง คือ พิษณุโลก นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ ราชบุรี สุราษฎร์ธานี และภูเก็ต จะเริ่มให้เตรียมการพัฒนาต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ลดความเหลื่อมล้ำของฐานเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกรุงเทพมหานครและภูมิภาคใต้อยลง
- 2) ปรับปรุงโครงสร้างชุมชนเมืองให้ทันสมัยอย่างมีระบบ และมีชุมชนขนาดกลางที่เหมาะสม

- 3) สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมขึ้นในภูมิภาค ให้เป็นศูนย์กลางความเจริญของท้องถิ่นซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความยากจน และการอพยพของประชาชนจากชนบทเขากกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาศึกษาภาคต่อคนแนวโน้มการเข้ามาในระดับภาค พบว่า จังหวัดศรีสะเกษขึ้นอยู่กับอิทธิพลของเมืองหลัก สงขลา-หาดใหญ่ และเมืองหลักสุราษฎร์ธานี (ดูแผนที่ 6.1) เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมติดต่อที่สะดวกทั้งทางรถยนต์ ทางรถไฟ รวมทั้งการขนส่งทางอากาศ และจากนโถงมาทางรถไฟจากภาคใต้ตอนบน ที่จะเข้ามาหาเรือท่าทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นท่าเรือน้ำลึกเพื่อการส่งออก จะทำให้จังหวัดศรีสะเกษมีศักยภาพสูงในด้านขนส่งสินค้าทั้งทางฝั่งทะเลอันทามัน โดยใช้ท่าเรือกันตังที่มีอยู่ และผ่านฝั่งทะเลอ่าวไทย โดยอาศัยท่าเรือท่าทองสุราษฎร์ธานี และท่าเรือสงขลา

ขณะเดียวกัน การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่จังหวัดภูเก็ต และที่กระบี่ ตามแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน จะมีผลทำให้ความสำคัญท่าเรือกันตัง ค่อมวิภาคส่วนนี้ลดลง

ข. ปัญหาหลักของจังหวัดศรี

ข้อจำกัดของจังหวัดศรีสะเกษ คืออยู่ในตำแหน่งอัน ล้อมรอบด้วยเมืองหลัก ได้แก่ ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และ สงขลา-หาดใหญ่ ซึ่งมีแรงดึงดูดทรัพยากรและเงินทุนสูง รวมทั้งยังขาดแคลนทรัพยากรที่มีค่า ได้แก่ แร่เศรษฐกิจต่าง ๆ ทำให้เส้นทางในการพัฒนาจังหวัดถูกจำกัดอย่างมาก สำหรับปัญหาที่สำคัญในชุมชน ได้แก่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจและทรัพยากร ปัญหากายภาพ และการบริการสาธารณะต่างๆ (ดูการวิเคราะห์ปัญหาบทที่ 5 ประกอบ)

ค. นโยบายการพัฒนาจังหวัดศรี

จากนโยบายระดับภาค ข้อจำกัดและปัญหานั้นพื้นที่ รวมทั้งศักยภาพในการพัฒนาต่าง ๆ กำหนดเป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ 3 ประการ คือ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้และบริหารทรัพยากรที่เป็นอาชีพพื้นฐานของจังหวัด ไท่ตรงและเต็มประสิทธิภาพตามศักยภาพที่มีอยู่ ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ประมง และป่าไม้ เป็นต้น
- 2) เร่งรัดขยายฐานเศรษฐกิจเพิ่มจากอาชีพพื้นฐานด้านเกษตรที่มีอยู่ เพื่อเสริมสร้างสถานะทางเศรษฐกิจของจังหวัดให้มั่นคงยิ่งขึ้น
- 3) เร่งรัดพัฒนาชนบท เพื่อลดความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันในระหว่างพื้นที่ต่างๆ ทั้งด้านการประกอบอาชีพและด้านบริการสาธารณะต่าง ๆ

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา

จากนโยบายในการพัฒนาคังกล่าว สามารถกำหนดเป็นวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาจังหวัดไค่ดังนี้

- ก. เพื่อป้องกันทรัพยากรที่เป็นฐานเศรษฐกิจมิให้ทรุดโทรม รวมทั้งเป็นการใช้ทรัพยากรมีค่าที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้ได้ประโยชน์สูงสุด
- ข. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจออกไปสู่สาขาการผลิตอื่นๆ เพื่อลดอัตราการเสี่ยงรวมทั้งเป็นเพิ่มรายได้ให้กับประชากร
- ค. เพื่อให้ประชาชนได้บรรลุความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง อันเป็นการลดความกดดันที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างพื้นที่ให้หมดสิ้นไป

3. เป้าหมายในการพัฒนา

- ก. แก้ไขปัญหาบนพื้นที่ในปัจจุบัน
- ข. เพิ่มรายได้ประชากร อันจะก่อให้เกิดเศรษฐกิจส่วนรวมที่ขึ้น
- ค. กระจายการพัฒนาให้ทั่วถึงทุกพื้นที่

4. แนวทางการพัฒนาและพื้นที่เป้าหมาย

แนวทางการพัฒนาจังหวัดครั้งในอนาคคเพื่อตอบสนองแนวนโยบายที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ก. แนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

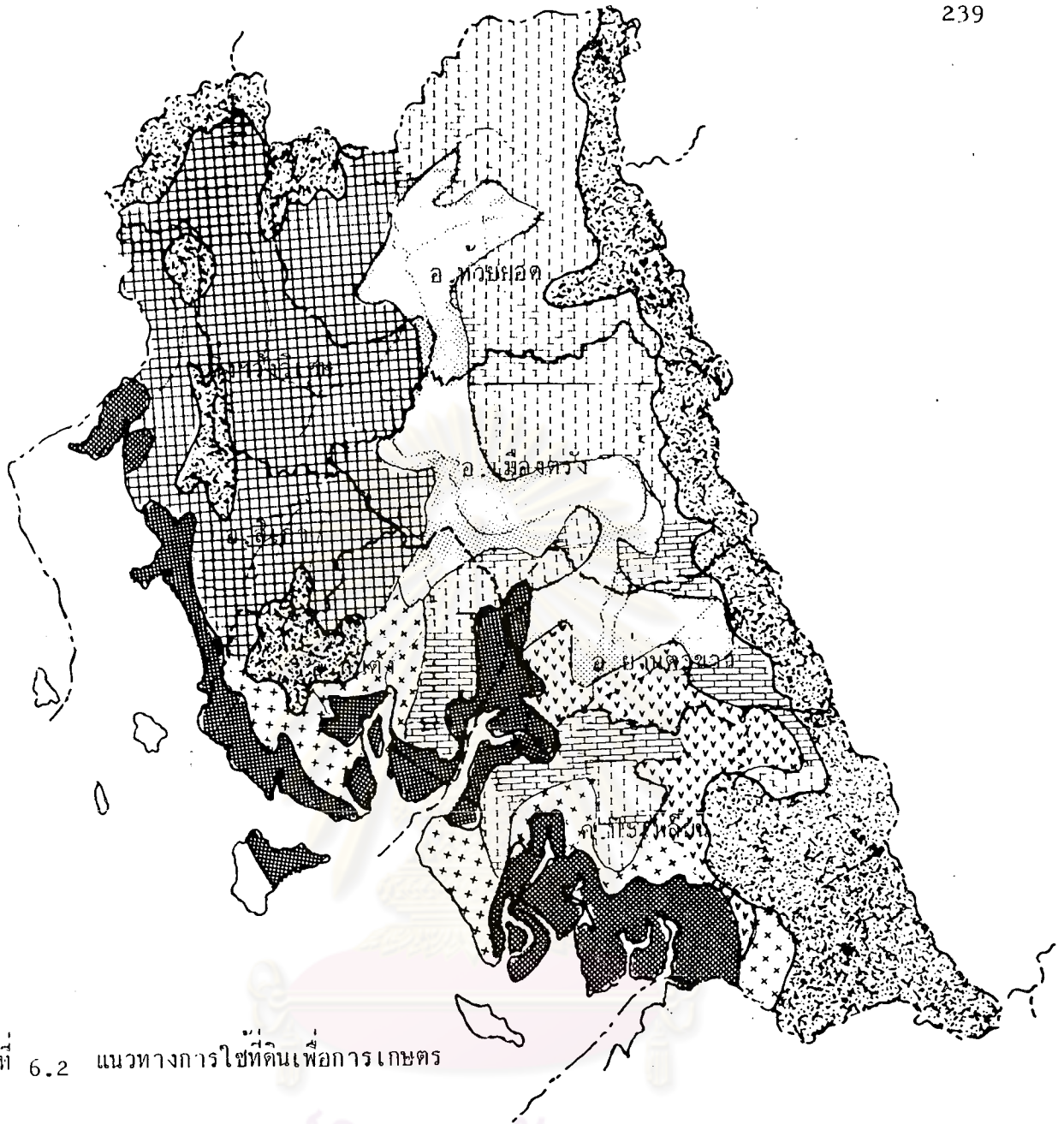
1) ขยายฐานเศรษฐกิจ ฐานะเศรษฐกิจของจังหวัดครั้งในปัจจุบัน ก่อนข้างแคบ หึ่งหารายได้ส่วนใหญ่ทับผลผลิตภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งรายได้ที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ราคา รวมทั้งสภาพคินฟ้าอากาศ ควรขยายฐานเศรษฐกิจไปยังภาคอุตสาหกรรม และท่องเที่ยวซึ่งในปัจจุบันมีความสำคัญเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในส่วนของภาคเกษตรกรรม การขยายฐาน ได้แก่การเพิ่มชนิดพืชเศรษฐกิจ เพิ่มจากปัจจุบันซึ่งพึ่งพาแต่เพียง ยางพารา เป็นหลัก พืชเศรษฐกิจที่น่าสนใจ และพื้นที่คินมีสมรรถนะที่เหมาะสม สามารถปลูกได้ ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และไม้ผลต่างๆ

ก) ลานเกษตรกรรม

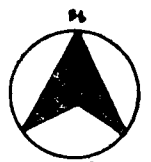
(1) ปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เช่นปาล์มน้ำมัน มะพร้าว พริกไทย และไม้ผลต่าง ๆ ตามสมรรถนะที่คิน จังหวัดครั้งปลูกพืชยืนคินเหล่านี้ได้ดี แต่ในปัจจุบันยังคงจำกัดอยู่แค่การปลูกยางพารา ไม้ยมมปลูกพืชยืนคินอื่น ๆ

(2) ปลูกพืชหมุนเวียนในนา เพื่อให้มีประสิทธิภคการใช้ที่คิน

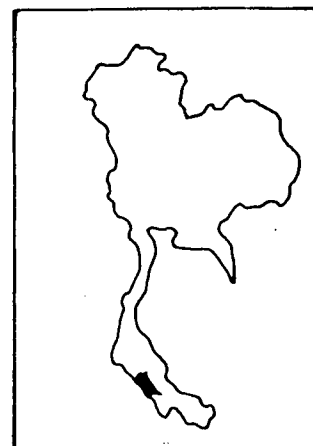

แผนที่ 6.2 แนวทางการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

- พื้นที่ปลูกข้าว
- พื้นที่ปลูกข้าว และพืชไร่ในที่ดิน
- พื้นที่ปลูกยางพารา ผสมไม้ยืนต้นประเภทไม้ผล และพริกไทย
- พื้นที่ปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน
- พื้นที่ปลูกมะพร้าว
- พื้นที่ปลูก
- พื้นที่ป่าชายเลน

0 5 10 15 ก.ม.

ที่มา: ผลจากการศึกษา

สูงสุดเป็นการเพิ่มผลผลิตในพื้นที่เท่าเดิม ตามนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐ สำหรับพื้นที่ ที่ควรจะถูกพืชชนิดใด ใดแสดงไว้แล้วในแผนที่ 6.2

(3) ขยายฐานการผลิตคานประมง จังหวัดศรีสะเกษมีแนวโน้มว่าจะลดความสำคัญในด้านการประมงลง เนื่องจากการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่ภูเก็ตและกระบี่ ในกวรวางแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน จึงควรขยายฐานคานประมงขึ้นด้วยการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในกวรวางขวางยิ่งขึ้น

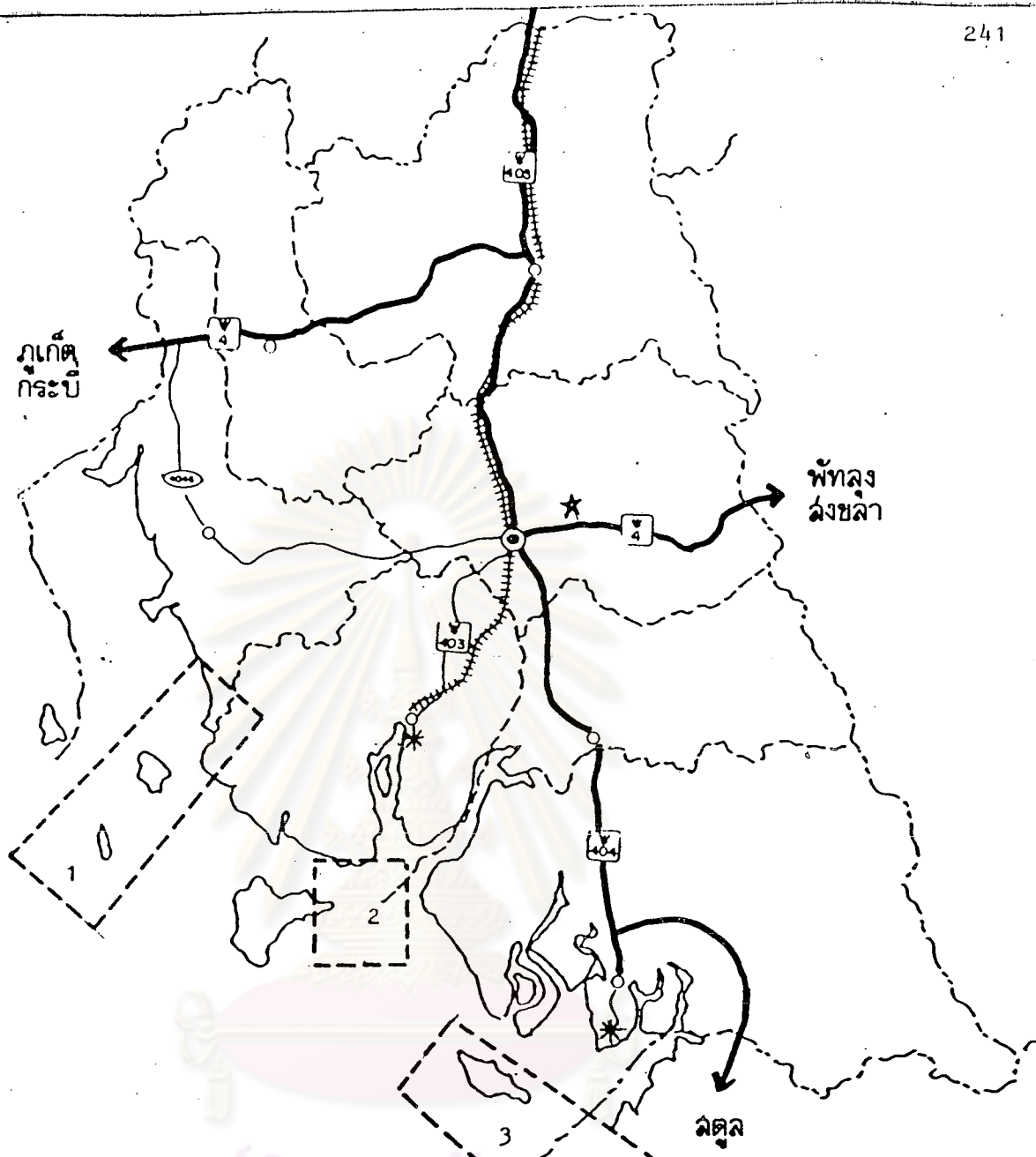
ข) คานอุตสาหกรรม

(1) ขยายอุตสาหกรรมยางเครฟ ยางแห้งและยางรมควัน เพื่อรองรับผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการ เปลี่ยนยางพื้นเมืองเป็นยางพันธุ์ที่ให้ผลผลิตมากขึ้นถึง 2.5 เท่า

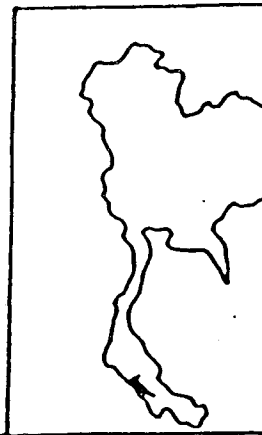
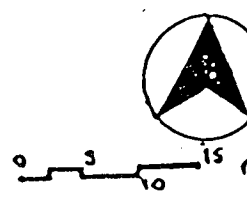
(2) ส่งเสริมอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์มขึ้นรองรับน้ำมันที่กำลังขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างกว้างขวาง ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีความต้องการของตลาดในประเทศสูง ภาวะปัจจุบันและอนาคตดีมาก แต่อุตสาหกรรม ประเภทนี้ในประเทศยังไม่ได้มาตรฐาน ผลิตได้คุณภาพต่ำ รัฐบาลยังคงส่งเสริมในขั้นแรกด้วยการพยุงราคาและจำกัดโควตาการนำเข้า อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในประเทศจึงอยู่ได้ เพื่อเป็นการลงทุนครั้งเดียวที่ให้ผลคุ้มค่า รัฐบาลควรจะสนับสนุนคานเงินทุนให้โรงงานผลิตน้ำมันปาล์มคุณภาพดีเทียบเท่าต่างประเทศ พื้นที่ที่สามารถปลูกปาล์มน้ำมันยังมีอยู่มาก น้ำมันปาล์มที่ผลิตได้ไม่เพียงแต่จะขายภายในประเทศ อาจส่งเป็นสินค้าออกของประเทศไทยได้อีกด้วย

ค) คานการท่องเที่ยว

ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขึ้นในจังหวัด ควบคู่การชักจูง และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมายังจังหวัดศรีสะเกษ โดยอาศัยศักยภาพคานการขนส่ง ใกล้เคียงสนามบินที่ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงใกล้เคียงโคสะควก ตลอดจนการคมนาคมทางน้ำในทะเลอันคานมัน มีแนวโน้มที่เป็นไปได้อีกสูง เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่โค้งคังในปัจจุบันรายรอบพื้นที่อยู่แล้ว ใกล้เคียง ภูเก็ต หาดใหญ่ และอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตาในจังหวัดสตูล จังหวัดศรีสะเกษมีทรัพยากรที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเทียบเท่ากับจังหวัดใกล้เคียงได้ เช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเจ้าไหม อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเบตรา และแหล่งศึกษาธรรมชาติคานที่

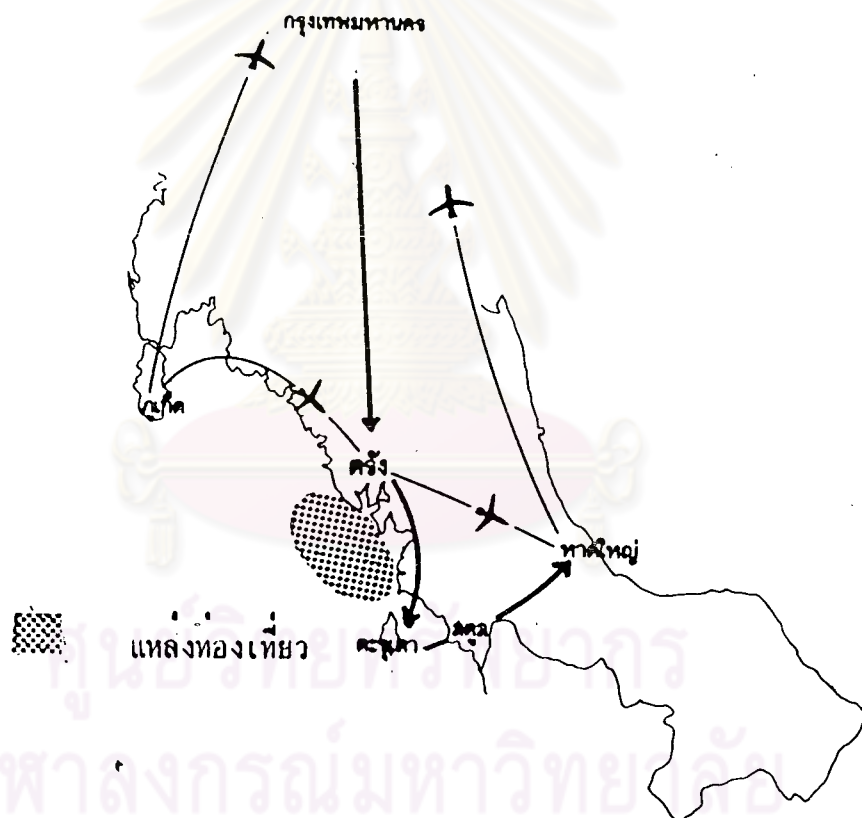

- แผนที่ 6.3 แสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว
ที่ควรส่งเสริม
1. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเจ้าไหม
  2. แหล่งศึกษาธรรมชาตินก
  3. อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา

ทะเลปากแม่น้ำเจ้าพระยา (ดูแผนที่ 6.3 ประกอบ) โดยมีรูปแบบที่เป็นไปได้ ดังนี้

(1) ภูเก็ต - ตรัง - หาดใหญ่ ชักชวนให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากภูเก็ตไปยังหาดใหญ่ และเที่ยวที่ตรังก่อน นักท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร นอกจากจะเที่ยวที่ภูเก็ตแล้ว มักจะเลยไปซื้อของที่หาดใหญ่ก่อนกลับ จังหวัดตรังอยู่ในเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างภูเก็ต - หาดใหญ่ ทั้งทางถนนและทางอากาศ ปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่าง 2 แห่งนี้โดยทางรถยนต์ และที่ตรังเพียงแต่เป็นจุดพักรับประทานอาหารเท่านั้น น่าจะพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดขึ้น ไม่เพียงแต่จะเป็นการสร้างงานขึ้นในพื้นที่ นักท่องเที่ยวก็ยังได้ประโยชน์คุ้มค่าจากการท่องเที่ยวมากขึ้น (ดูแผนที่ 6.4 ประกอบ)

แผนที่ 6.4 แสดงเส้นทางการคมนาคมทางอากาศที่เชื่อมต่อระหว่าง ภูเก็ต - ตรัง - หาดใหญ่ และกรุงเทพมหานคร

(2) ถึงนักท่องเที่ยวที่มายังตระรุเตา ที่ต้องผ่านเขา - ออก ทางภาคใหญ่ ขามาให้แวะมายังตรังก่อนไปตระรุเตา ซึ่งสามารถลงเรือที่จังหวัดตรังเดิน ทางไปตระรุเตาได้ และยังแวะเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ในเส้นทางนี้ได้ อีกทั้งยังมี เส้นทางถนนที่ติดต่อกับสตูลโคสะควก

รูปแบบนี้เป็นลักษณะต่อเนื่องกันกับอุทยานแห่งชาติหมู่ เกาะตระรุเตา ซึ่งเป็นลักษณะการท่องเที่ยวสภาพภูมิประเทศ ชายฝั่งทะเลคล้ายคลึงกัน และมี ความเป็นไปไคสูง เพราะเส้นทางท่องเที่ยวที่มาตระรุเตาในปัจจุบันจะเดินทางโดยรถ หักนารจากกรุงเทพมหานคร มายังภาคใหญ่ และมาลงเรือที่สตูล ส่วนขากลับก็กลับทางเค็มแวะ ไปซื้อของที่ภาคใหญ่ ลักษณะการเดินทางดังกล่าว ทำให้เกิดการสูญเสียบุคลากรท่องเที่ยวไป 1 เที่ยว ซึ่งหากมีการประชาสัมพันธ์ดี โอกาสที่จะชักจูงให้นักท่องเที่ยวแวะผ่านที่จังหวัดตรัง ซึ่ง แหล่งท่องเที่ยวของตรังก็อยู่ในเส้นทางผ่านไปยังตระรุเตาอีกด้วย

ในรูปแบบนี้นักท่องเที่ยวจะสามารถท่องเที่ยวไคคุ้ม ค่ากว่าเค็มยิ่งขึ้น และทำให้จังหวัดตรังมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอทางคานกลาง ของจังหวัด ไคแก่ อำเภอกันตัง และอำเภอปะเหลียน

2) เพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน

ก) การสร้างงาน

(1) ขยายฐานคานอุตสาหกรรมให้รองรับผลผลิตเกษตรไคมากขึ้น ลด อัตราการว่างงานของประชากร และเป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มที่ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรกรที่ปลูกยางพาราที่ว่างงานในหน้าฝน

(2) ส่งเสริมให้เกษตรกรที่อยู่ไกลแหล่งน้ำ มีกิจกรรมเพิ่มขึ้นด้วยการ เลี้ยงสัตว์น้ำจืด เป็นการเสริมรายได้ให้มากขึ้น

(3) ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลุสตัว ควบคู่ไปกับการปลูกพืชยืนคั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรที่ทำสวนมะพร้าว สามารถเลี้ยงโค กระบือ ในสวนไค

(4) พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจาก ภายนอกไค จะก่อให้เกิดรายได้ขึ้นอีกหลายคาน ทั้งคานการบริการ ชายของที่ระลึกและอื่น ๆ อีก มากมาย

ข) เพิ่มผลผลิต

(1) ปลุกพืชให้ตรงกับสมรรถนะที่ดิน โดยเฉพาะการทำนาในพื้นที่ไม่เหมาะสมในอำเภอยานตาขาว อำเภอลิเกา และกิ่งอำเภอวังวิเศษ และการปลุกพืชไร่ไม่ผลและไม่ยืนต้นในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามสมรรถนะในอำเภอเมืองตรัง อำเภอยานตาขาว และอำเภอปะเหลียน

(2) ขยายการปลูกพืชตามที่ต้องการได้แก่ ปาล์มน้ำมัน พริกไทย และไม้ผลต่าง ๆ ซึ่งได้ราคาดีกว่าอาหารที่ปลูกด้วยความเคยชินในปัจจุบัน

(3) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เร่งการเปลี่ยนแปลงพันธุ์พื้นเมืองและไม่ผลพันธุ์พื้นเมืองเป็นพันธุ์ดีแทน

ข. แนวทางการพัฒนาบริการทางสังคม

1) กระจายบริการการศึกษา

ก) ขยายการศึกษาระดับก่อนภาคบังคับ ให้รองรับเด็กอายุ 4-5 ขวบได้มากขึ้น

ข) ขยายการศึกษาระดับมัธยม เนื่องจากการศึกษาระดับประถมศึกษาขยายตัวไปไ้เร็วว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาจะพิจารณาให้มีการขยายโรงเรียนในระดับมัธยมเพิ่มขึ้น ในอำเภอลิเกา กิ่งอำเภอวังวิเศษ อำเภอยานตาขาว และอ่าวเภอกันตัง

2) พัฒนาการอนามัยและสาธารณสุขขั้นมูลฐาน รวมไปถึงอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว โดยพยายามกระจายการให้บริการไปสู่เขตชนบทที่ห่างไกล ตลอดจนเพิ่มสถานพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ที่สำคัญได้แก่

แพทย์ กระจายแพทย์เข้าไปในอำเภออื่น ๆ ได้แก่ กิ่งอำเภอวังวิเศษ อำเภอกันตัง อำเภอยานคาขาว อำเภอปะเหลียน และอำเภอสิเกา เพื่อให้บริการแก่ประชากร ทั่วหัวดงยิ่งขึ้น

พยาบาลและเจ้าหน้าที่อนามัย ให้กระจายออกสู่อำเภออื่น ๆ ได้แก่ กิ่งอำเภอวังวิเศษ อำเภอกันตัง อำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน และอำเภอสิเกา เช่นกัน ตามเป้าหมายของแผนสาธารณสุข จะต้องมีพยาบาลและเจ้าหน้าที่อนามัยต่อประชากรเท่ากับ 1 : 2,900 หมายถึงว่า ปี พ.ศ. 2534 จังหวัดตรังจะต้องมีพยาบาลและเจ้าหน้าที่อนามัย 182 คน ซึ่งก็เท่ากับจำนวนในปัจจุบัน แต่มีข้อควรพิจารณาว่า ในปัจจุบันบุคลากรเหล่านี้ รวมกันอยู่ในชุมชนเมือง เทศบาลเมืองตรัง และสุขาภิบาลห้วยยอดเท่านั้น

การวางแผนครอบครัว จังหวัดตรังมีอัตราการเพิ่มประชากรร้อยละ 2.26 ต่อปี ซึ่งจะต้องลดลงให้เหลือในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อปี ภายในช่วงสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งพื้นที่เป้าหมายคือ อำเภอเมืองตรัง อำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน มีอัตราการเกิดสูง โรงพยาบาล สร้างโรงพยาบาลขึ้นที่กิ่งอำเภอวังวิเศษ ซึ่งเป็นแห่งเดียวที่ยังไม่มีโรงพยาบาลตั้งอยู่

3) การให้บริการคานไฟฟ้า ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตชุมชนเมือง ดังนั้นควรจะได้มีโครงการพัฒนาการไฟฟ้าในระดับชนบท ซึ่งในปัจจุบันตำบลที่มีไฟฟ้าใช้เพียงร้อยละ 60.79 ของตำบลทั้งหมด จึงควรจะขยายการบริการไฟฟ้าในระดับชนบทเพิ่มขึ้นตามแผนพัฒนาไฟฟ้าชนบท มีจำนวนหมู่บ้านในแผนถึง 294 หมู่บ้าน

4) คานการคมนาคมขนส่ง

ก) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้านและตำบลที่ทางไกลโดยเฉพาะ ในกิ่งอำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกาและอำเภอกันตัง ให้สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล เพื่อให้ประชากรสามารถนำผลผลิตเกษตรมายังตลาดได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 3 อำเภอนี้เป็นแหล่งปลูกปาล์มจำนวนมากที่เสนอไว้ การขยายโครงข่ายการคมนาคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผลผลิตส่งถึงโรงงานได้สะดวก เส้นทางที่เสนออยู่ในแผนที่ 6.5 มี 2 แบบ คือ ปรับปรุงเส้นทางเดิมที่มีอยู่แล้วให้สะดวกขึ้น และตัดถนนสายใหม่อีก 1 สาย เพื่อให้การขนส่งไปยังชุมชนสุขาภิบาลห้วยยอดที่กำหนดให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์ม ดังจะกล่าวในเรื่องต่อไป

ข) ขยายการบริการค่านรดโดยสารให้ประชาชนสามารถเดินทางคมนาคม
ติดต่อกันได้สะดวกขึ้น โดยเฉพาะระหว่างอำเภอสีเกาและกิ่งอำเภอวังวิเศษ มายังอำเภอเมือง

ค) เพิ่มสาธารณูปโภค สาธารณูปการเพื่อให้บริการ การขยายด้าน
การท่องเที่ยว ทั้งด้านเส้นทางคมนาคมที่สะดวก รถประจำทาง รวมไปถึงด้านที่พักแรม

5) การบริหารชุมชน

ปัจจุบันระบบชุมชนศูนย์กลางภายในจังหวัด จะขึ้นอยู่กับชุมชนเทศบาล
เมืองตรังแต่เพียงแห่งเดียว ชุมชนรองลงไปยังมีความสำคัญน้อยมาก ควรเสริมบทบาทและ
บริการของรัฐในแต่ละชุมชนให้ใกล้เคียงกัน โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละชุมชน ให้สามารถรองรับ
เป้าหมายการกระจายการพัฒนาได้ โดยกำหนดบทบาทของแต่ละชุมชนไว้ดังนี้

ก) ชุมชนเทศบาลเมืองตรัง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองและ
การค้า-การบริการของจังหวัด และกำหนดให้คงความเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมจากผล
ผลิตยางพาราไว้เช่นเดิม เพราะคงที่กล่าวแล้วว่า พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดใช้ปลูกยางพารา
ชุมชนเทศบาลเมืองตรังอยู่ตอนกลางของพื้นที่ ผลผลิตยางพาราสามารถเข้าถึงได้สะดวก

ข) ชุมชนเทศบาลตำบลกันตัง ที่ตั้งของท่าเรือชายฝั่ง พัฒนาให้
เป็นศูนย์กลางการประมง และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการประมง โดยเพิ่มสาธารณูปโภคที่จำเป็น

ค) ชุมชนสุขาภิบาลห้วยยอด เป็นแหล่งอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
จากการเกษตรประเภทอุตสาหกรรมทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา และอุตสาหกรรมสกัดก้น้ำมัน
ปาล์ม โดยอาศัยผลผลิตไม้ยางพาราและปาล์มน้ำมันจากภายในจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปาล์ม
น้ำมันจากแหล่งปลูกในกิ่งอำเภอวังวิเศษ อำเภอสีเกา อำเภอกันตัง และภายในตัวอำเภอ
ห้วยยอดเอง และยังสามารถใช้ผลผลิตจากจังหวัดข้างเคียง เช่น จากอำเภอคลองท่อม
จังหวัดกระบี่ และอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกำหนดให้ชุมชนสุขาภิบาล
ห้วยยอดเป็นศูนย์กลางทางคานเหนือ

ง) ส่วนชุมชนสุขภาพอื่น ๆ ได้แก่ สุขภาพวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุขภาพบาลีเกา สุขภาพบุรุษยว สุขภาพคลองเต็งและสุขภาพนาโยงเหนือ กำหนดให้เป็น ศูนย์กลางการรับซื้อผลผลิตเกษตร

จ) พัฒนาที่ตั้งกิ่งอำเภอลำปางให้เป็นชุมชนศูนย์กลางอีกแห่งหนึ่ง เพื่อรองรับผลผลิตเกษตร และขยายกิจกรรมด้านการค้าและการบริการออกไปให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

(ดู แผนที่ 6.5 ประกอบ)

ก. แนวทางการพัฒนาคุณภาพ

1) การพัฒนาแหล่งน้ำ

ก) ขยายการชลประทาน ในบริเวณลุ่มแม่น้ำตรัง และแม่น้ำปะเหลียน ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันอุทกภัยในหน้าฝนและกักเก็บน้ำไว้ใช้หน้าแล้ง ในพื้นที่ในอำเภอ หัวบอคและอำเภอปะเหลียน ที่มีมักจะเกิดอุทกภัยในหน้าฝนเสมอ และให้สามารถทำนาได้ 2 ครั้ง

ข) เร่งขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อให้น้ำเพียงพอสําหรับการอุปโภค และ บริโภคในหน้าแล้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่อำเภอสิเกา และกิ่งอำเภอลำปาง

2) พัฒนาป่าไม้

ก) กำหนดมาตรการที่จะรักษาป่าไม้และปลูกป่าเพิ่มในเขตที่ใดกำหนดไว้ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติ

ข) วางแผนการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน ซึ่งเป็นทรัพยากรป่าไม้ที่มีค่า ทางเศรษฐกิจสูง สามารถตัดฟันและปลูกทดแทนได้อย่างรวดเร็ว ให้ได้ผลประโยชน์สูงสุด และ กำหนดพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่งให้แน่นอน เพื่อป้องกันชายฝั่งที่เพาะเลี้ยงเข้าไปในพื้นที่ที่จะทำให้เกิด ผลกระทบทางระบบนิเวศน์สูง

ข้อเสนอแนะ

การวางแผนโครงสร้างเพื่อการพัฒนาจังหวัดครึ่ง เป็นการพยายามวางกรอบกว้าง ๆ เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนารายสาขาต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และพิจารณาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้จังหวัดครึ่งมีการพัฒนามากยิ่งขึ้นต่อไป

อย่างไรก็ตามการนำแผนโครงสร้างไปปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ อีกด้วยเพื่อให้แผนที่วางไว้เพื่อส่วนรวม สามารถเข้ากันได้กับสภาพที่เป็นอยู่ในพื้นที่ ปัจจุบันที่ควรจะต้องนำมาพิจารณาประกอบ แยกได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีเพื่อการวางแผนและกรณีเพื่อการปฏิบัติ

สำหรับเพื่อการวางแผน สิ่งที่ควรคำนึงถึงได้แก่

1. ระบบการรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในด้านการนำมาวางแผน จังหวัดควรมีหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่รวบรวมและปรับปรุงข้อมูลรวมของจังหวัดให้ถูกต้องและทันสมัยพร้อมจะใช้ได้
2. ควรปรับปรุงการประสานแผนระหว่างแผนส่วนรวมระดับประเทศ คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ลงไปจนถึงแผนระดับจังหวัด และแผนระดับเทศบาล เพื่อให้แผนที่วางไว้สำหรับ การพัฒนาท้องถิ่นดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับแผนรวมของประเทศ และตรงตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ในด้านการปฏิบัติตามแผน มีปัจจัยสำคัญที่นำมาจะคำนึงถึงหรือให้สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้ ดังนี้

1. ควรพิจารณาทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ถูกต้องตามจำนวนบุคลากรและปริมาณความจำเป็นที่ต้องการในท้องถิ่น
2. ส่งเสริมให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตนให้มากขึ้น โดยเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ
3. ควรศึกษาศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรอบคอบ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างดี ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาและการปฏิบัติตามแผน

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการศึกษาต่อไป

การศึกษาเพื่อการวางแผนโครงสร้างเพื่อการพัฒนาจังหวัด เป็นสิ่งที่ควรจะทำอย่างยิ่ง สำหรับการวางแผนพัฒนา เนื่องจากแผนโครงสร้างจะทำให้มองเห็นภาพแนวทางพัฒนาได้ชัดเจน เพราะจะต้องเสนอลงไปถึงพื้นที่ ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงควรจะหารายละเอียดทางด้านข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุดในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง คือ สาขากายภาพ เศรษฐกิจ ประชากรและการบริการทางสังคม ซึ่งจะทำได้วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะแนวทางพัฒนาที่ถูกต้องได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย